

2012 Hak İhlalleri İzleme Raporu

Hazırlayan

**Protestan Kiliseler Derneği
Hukuk ve İnanç Özgürlüğü İzleme Kurulu**

15.01.2013

Giri ve Özet

Protestan Kiliseler Derneği,¹ BM İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 18. maddesi "Herkesin dü ünçe, vicdan ve din özgürlü ü hakkı vardır." ve mevcut anayasamızın 24. maddesinin ilk fıkrası "Herkes, vicdan, dinî inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir." ı ında, ülkemizde inanç ve din özgürlü ünün herkes için ve her yerde hayata geçmesini temenni etmekte ve bunun için çaba sarf etmektedir. Ülkemizde din ve inanç özgürlü ü, genel olarak uluslararası insan hakları ve anayasal güvence altında olmasına ve son yıllarda bu konuda önemli ve olumlu geli meler ya anmasına ra men, yerel ve uluslararası birçok sivil toplum örgütünün raporlarına göre, pek çok sıkıntı ve zorluk varlı nı sürdürmektedir. Türkiye'de inanç özgürlü ünün geli mesine katkı sa laması amacıyla, Protestan toplumunun 2012 yılında din ve inanç özgürlü ü açısından ya amı oldu u bazı deneyimleri ve sorunları ortaya koyan bir rapor hazırlanmı tır.² 2012 yılındaki durum kısaca öyle özetlenebilir:

Hristiyanlara yönelik nefret suçları 2012 yılında da devam etmi , Protestanlara ve kiliselerine yönelik fiziksel saldırılar görülmü tür. badet yeri kurma ve ibadet için kullanılan mekanların kullanımını sürdürme konusunda sorunlar devam etmektedir. Dernekle me, toplulukların tüzel ki ilik kazanmasına kısmi bir yarar sa lamı olsa da tam bir çözüm getirememi tir. Olumlu geli meler olmakla birlikte, okullarda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (DKAB) dersleri çerçevesinde bazı sorunlar ya anmaya devam etmektedir. Ayrıca, 2012 yılında da, Hristiyan din görevlisi yeti tirme hakkının korunması yönünde herhangi bir ilerleme olmamı tır. Bazı yabancı uyruklu din adamları ve cemaat üyeleri vize alamamaları veya sınır dı ı edilmeleri nedeni ile Türkiye'yi terk etmek zorunda bırakılmı tır. Kimliklerde bulunan din hanesi 2012 yılında da varlı nı sürdürmeye ve ayrımcılık açısından risk olu turmaya devam etmektedir. Malatya'da üç Hristiyan'ın 2007 yılında öldürülmesi ile ilgili dava devam etmektedir.

Öte yandan umut verici bazı olumlu geli melere dikkat çekmek gerekir. Önceki yıllarda Milli E itim Bakanlığı ının okulları konuyla ilgili bilgilendirmesinin neticesinde, 2012 yılında zorunlu DKAB dersine Protestan ö rencilerin katılımının zorlanması ile ilgili ikayetler azalmı tır. Ayrıca, 2012 yılında okullarda Hristiyan ö rencilere Hristiyanlık dersi verilmesi ile ilgili çalı malar ba lamı ve cemaatlerin katılımı ile ders kitabı ve müfredatı hazırlanmaya ba lanmı tır. Protestan toplumu, Anayasa Uzla ma Komisyonu'na davet edilmi ve hazırlanacak anayasa ile ilgili görü lerini ifade etme fırsatı bulmu tur. badet amaçlı kullanılan bir yere kapatma yazısı tebli edilmekle birlikte, 2012 yılında kapatılan bir ibadet yeri olmamı tır. 2012 yılında bazı Do u Bayramı (Noel) kutlamalarının kamuya açık alanda ve toplum içinde yapılması talebine kar ılık izin konusunda sorun ya anmamı tır. Kutlamalar sırasında herhangi bir taciz veya engelleme ile kar ıla ılmamı olması ve bayram kutlamalarının halkla iç içe gerçekleştirilmi olması son derece sevindiricidir.

¹ Ocak 2009 tarihinden itibaren, 1989'da kurulan Türkiye Protestan Kiliseler Birli i', bir dernek olarak 'Protestan Kiliseler Derne i' adı altında faaliyetini sürdürmektedir.

² Raporun Protestan toplumu ile sınırlı olmasının nedeni, kaynaklarımızın kısıtlı olu u ve en iyi bu toplumu tanımamızdır. Toplumumuz, herkes için inanç özgürlü ünü savunmaktadır. Bu hak inanmama özgürlü ünü de içermektedir.

Nefret Suçları Kapsamında Sözlü ve Fiziksel Saldırılar

- 03ubat 2012 tarihinde, zmir Çe me Lütuf Kilisesi önderi Engin Duran, e i ve çocu u ile evinde bulundu u sırada, evinin kapısı sabaha kar ı saat üç sularında kimli i belirsiz ki i ya da ki ilerce yumruklanarak ve zorlanarak açılmaya çalı ılmı tır. Kısa süre önce nternet aracılı ı ile bazı radikal dini örgütlerden tehdit almı oldu u için hemen polise haber verilmi tir. Kısa sürede polislerin eve gelmesine ra men kaçan ahıs veya ahıslar yakalanamamı tır. Savcılı a yapılan suç duyurusunun ardından, can ve mal güvenli inde endi e eden kilise önderi ilçeden temelli olarak ayrılma kararı almı tır. badet için kullanılan yer kilise önderi tarafından kapatılmı tır, dolayısıyla var olan az sayıdaki Hristiyan da ibadet yerlerinden mahrum kalmı haldedir ve endi e duymaktadırlar.
- 25ubat 2012 tarihinde, Samsun Agape Kilisesi binasına bir ki i tarafından maddi zarar verilmi tir. Kamera görüntülerinden tespit edilen ahıs kısa sürede yakalanmı tır. Kilisenin ikayetçi olması üzerine açılan dava sürecinde, ahısın duru mada özür dilemesi üzerine, kilise ikayetinden vazgeçmi ve ki i serbest bırakılmı tır. Samsun'da benzer olayların sürekli tekrar etmesi dikkat çekicidir.
- 07 Mart 2012 tarihinde, Adana'da bulunan Hristiyanlık içerikli yayınlar satan Söz Kitabevi'ne gelen bir ahıs, sözlü taciz ve tehditlerde bulunmu tur. Emniyet güçlerine yapılan ikayetin ardından, kamera kayıtları incelenmi ve üç ki inin olaya dahil oldu u belirlenmesine ra men kimlikleri tespit edilememi tir. Olaydan sonra emniyet güçleri koruma tedbirlerini artırmı tır.
- 07 Nisan 2012 tarihinde, dört genç stanbul Bahçelievler Lütuf Kilisesi'ne girme talebinde bulunmu lar, ancak kilisenin önderi Semir Serkek kendilerinden, saatin geç olması ve gençlerin üpheli davranı ları nedeniyle, sabah gelmelerini rica etmi tir. Bunun üzerine, "Burası Müslüman mahallesi, burada kilisenin ne i i var, e er kelime-i ahadet getirmezsen gebereceksin" vb. sözlerle kilise önderi Semir Serkek tehdit edilmi ve darp edilmesinin ardından failler olay yerinden kaçmı lardır. Emniyet güçlerine haber verilmesinin ardından kısa sürede emniyet güçleri olay yerine gelmi , sokaktaki kamera görüntülerinin incelenmesine ve görgü tanı ı kom uların ifadelerine ra men, gençlerin kimlikleri tespit edilememi ve failler yakalanamamı lardır. Olay üzerine kilise kendi imkanlarıyla güvenlik kamera sistemi kurmu , emniyet güçleri de güvenlik önlemlerini artırmı tır. Koruma tahsis edilmemi tir.
- 03 Haziran 2012 tarihinde, Ankara'da Hristiyanlık içerikli yayın yapan Radyo Shema'nın ofisine, ofiste kimsenin bulunmadı ı ak am saatlerinde defalarca gelen üpheli üç ki i dikkat çekmi tir. Radyonun daha önce defalarca tehdi de maruz kalmasından dolayı konu emniyet güçlerine ve savcılı a bildirilmi , yapılan inceleme neticesinde ahısların kimli i tespit edilemedi inden konuyla ilgili bir geli me sa lanamamı tir.
- 28 Temmuz 2012'de, Denizli'de açılan kilise, kilisenin kapatılması amacıyla bir grup tarafından protesto edilmi tir. Gelen tehditler nedeniyle emniyet güçlerinin yo un güvenlik önlemleri alması üzerine fiziksel bir saldırı ya anmamı tır. u anda kilise açık olarak ibadetlerini yerine getirmektedir.
- zmir Konak'ta bulunan ve "Dua Evi" olarak bilinen Dirili Kiliseleri Derne i temsilcili ine, bulundu u mahallenin 14-18 ya arası gençleri tarafından, 2012 yılı boyunca sözlü, yumurtalı tehdit ve saldırılarda bulunulmu tur. Son olarak, silah göstererek dernek yetkilisini tehdit etmeleri üzerine konunun savcılı a ve emniyete bildirilece i mahalle büyüklerine iletilmi , mahallenin ileri gelenleri gençleri uyardı ve ailelerinin araya girmesi ile gençler

özür dilemi tir. Dernek tarafından suç duyurusunda bulunulmasından vazgeçilmi tir.

- 12 Kasım 2012 tarihinde, Batman'da ibadet toplantılarına katılan bir bayanın, sivil polisler tarafından bu tarz toplantılara katılmaması için sözlü olarak taciz ve tehdit edilmesi ve yine bu dini toplantıların yapıldığı apartmanın kapıcısının eve gelen kişiler ve faaliyetler hakkında bilgi vermesi için sözlü olarak tehdit edilmesi üzerine, suç duyurusunda bulunulmu tur. Suç duyurusu ile ilgili bir gelişme yaşanmamıştır, ancak o günden günümüze kadar Batman'da herhangi bir taciz veya tehdit bildirilmemi tir.
- 2012 yılı içinde Denizli, Diyarbakır, Sinop ve Hatay illerinde, kendilerini sivil polis olarak tanıtan kişiler, bazı kişiler ibadetlere katılmamaları, Hristiyanlarla görüşmemeleri veya katıldıkları toplantılar, tanıtıcıları hakkında detaylı bilgi vermeleri için uyardı, taciz etti ve tehdit etti bildirilmi tir. Ancak bu uyarı ve tehditlere maruz kalan kişiler bir sonuç alamayacaklarını düşünerek suç duyurusunda bulunmamıştır.
- 2012 yılında 5 Protestan topluluğu önderinin olası saldırılara karşı polis koruması devam etmi tir.

ibadet Yeri Kurma Hakkında İlişkin Sorunlar³

Yasal olarak ibadet yeri kuramama sorunu 2012 yılında da Protestanlar için devam etmektedir. 2003 yılında Avrupa Birliği 6. Uyum Paketi çerçevesinde, 3194 sayılı İmar Kanunu'nda yapılan değişikliklerde, 'cami' kelimesi yerine kullanılan 'ibadet yeri' sözcüğü ile gayrimüslim vatandaşlarımızın ibadet yeri ihtiyaçlarının karşılanabilmesi hedeflenmiştir. Ancak, Türkiye'deki Protestan toplumunun ibadet yeri edinmedeki olumsuz tecrübeleri, bu olumlu yasal gelişmelerin yorum ve uygulanmasında Protestan toplumunun ciddi engeller ve hak ihlalleri ile karşılaşmasını ve yasal haklarını kullanamadığını ortaya koymaktadır. Konu ile ilgili önemli sorunlardan biri de, belediyelerin oy kaybetme korkusu ve idarecilerin kilise yapılmasını onaylayan kişiler olmak istememesi nedeniyle, ibadet yeri başvurularının reddedilmesi veya bürokratik süreç içinde sonuçsuzluğa terk edilmesidir. Ayrıca kilise kurulması veya onaylanması taleplerinin, başvurunun yapıldığı kurumlar tarafından, sadece inancının temsilcisi olduğunu belirten ve bu konuda çalışmaları yürüten Diyanet İşleri Başkanlığı'na yönlendirilmesi veya Başkanlıktan görüş istenmesi de dikkat çekmektedir. Tüm bunların yanında, resmi kurumların elinde bulunan ve amacı dışında kullanılan tarihi kilise binalarından pazar günleri ve/veya bayram günlerinde dahi Hristiyan toplulukların yararlanması engellenmektedir.

- 2012 yılında, İzmir Büyükşehir Belediyesi envanterinde bulunan ve amacı dışında birçok etkinlik için kullanılan Aya Vukla Kilisesi'nde, İpek Kilisesi Derneği'nin Diriliş Bayramı (Paskalya) kutlaması yapma talebi gerekçe gösterilmeden reddedilmi ve bina yapılı amacı dışında birçok etkinlik için kullanılmaya devam edilmi tir.
- 15 Mayıs 2012 tarihinde, İzmir'de, Dua Evi olarak kullanılan küçük ibadet yerine İzmir Valiliği tarafından İmar Kanunu'na aykırılık iddiasıyla kapatılma yazısı tebliğ edilmi tir. Dua Evi'nin Diriliş Kiliseleri Derneği'nin temsilcilerine dönüştürülmesiyle kapatılması engellenmi tir.
- İstanbul'un Beşiktaş ilçesinde bulunan Beşiktaş Protestan Kilisesi'nin, Büyükşehir Belediyesi'ne kullandıkları binanın ibadet yeri olarak onaylanması amacıyla yapımı olduğu bildirilen başvuruyu 01.09.2010 tarihinde reddedilmi tir. Daha sonra 2012 yılında toplantı salonunu genişletmek amacıyla yapımı oldukları sundurma tadilatı, Beşiktaş Belediyesi tarafından hızla mühürlenmi, para cezaları ve yıkım kararları çıkartılmı, tartışmalı alan küçük bir yer

3

Protestan Cemaatinin ibadet yeri sorununa ilişkin olarak Kasım 2008 tarihli ayrıntılı raporumuza web sitemizden ulaşılabilir. Maalesef bu rapordaki sorunlar güncellenmemiştir. http://protestankiliseler.org/index.php?option=com_content&view=article&id=1140&Itemid=462

Protestan Kiliseler Derneği

857 Sok. Salihağa İş Hanı No. K: 7/706 Konak, İzmir
Tel-Fax: 0(232) 4456992 www.protestankiliseler.org

olmasına rağmen tüm binanın elektriki ve suyu kesilmeye çalışılarak kullanılamaz hale getirilmeye çalışılmıştır. Yapılan tüm izin ve plan tadilatı müracaatlarına rağmen bir gelişme olmamış ve kilise yapımı olduğu sürdürmeyi 17.10.2012 tarihinde yıkarak binayı eski haline getirmiştir. Çevrede birçok binada benzer durum gözleniyorken, kilisenin üzerinde bu kadar yoğunlaşması ve ihtiyaç duyulan izinlerin reddi ve cezalarla ilgili hızlı hareket edilmesi dikkat çekmiştir.

- 08 Aralık 2012 tarihinde, İstanbul Güngören Protestan Kilisesi, ibadet yeri için Güngören Belediyesi'ne yazılı başvuruda bulunmuştur. Dilekçeyi izleme koymak istemeyen yetkililer, belediyenin siyasi bir kurulu olduğu ve böyle bir şeyin mümkün olamayacağını sözlü olarak kilise önderine iletmişlerdir. Kilise önderinin ısrarı üzerine bir gün sonra dilekçe izleme komisyonu ve Diyanet İşleri Başkanlığı'na görüş alınması için yönlendirilmiştir. Konu ile ilgili henüz bir gelişme yaşanmamıştır.

Dini Yayma Hakkı

Ülkemizde inancını paylaşma ve yayma hakkı yasal güvence altında olmakla birlikte, çoğunluğun inancı dışındaki grupların inançlarını yayma girişimleri tehdit olarak algılanmaya devam edilmektedir. Bu durumu gösteren en belirgin örneklerden biri, İkinci Sınıf 'İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük' kitabının⁴, Ulusal Tehditler kısmında yer alan 'Misyonerlik Faaliyetleri' başlığı altındadır. Burada misyonerlik faaliyetleri ulusal tehdit olarak yer almaya devam etmektedir. Bu bölümün kaldırılması ile ilgili 2010 yılında Millî Eğitim Bakanlığı ile yazışmalar yapılmış, bu ve benzeri bölümlerin toplumda Hristiyanlara karşı hoşgörüsüzlüğü arttırdığını, çeşitli saldırılara yol açtığını belirtmemize rağmen talebimizle ilgili olumsuz yanıt alınmıştır⁵. Bu bölüm 2012 yılının kitaplarında da yer almaktadır. Ayrıca yapılan incelemelerde, bu bölümden yola çıkarak hazırlanan SBS (Seviye Belirleme Sınavı) hazırlık ve yardımcı kitaplarında da birçok aykırılık tespit edilmiştir.

- 20 Aralık 2012 tarihinde, İstanbul Marmara Üniversitesi Göztepe Kampüsü'nde bir kafeteryada İlahiyat Fakültesi öğrencileri ile Hristiyan inancı hakkında konuşan iki Protestan, kendilerini "ülkücüler" olarak tanıtan on kişilik grup tarafından darp edilmiştir. Kampus güvenliğini konu bildirilmiş ve kampusun güvenlik birimi tarafından bu olay için özür dilemiştir. Ancak saldırıyı yapanlar hakkında herhangi bir işlem yapılmamış, konusunda bir bilgiye ulaşılmamıştır.
- 2012 yılı içinde Denizli, Diyarbakır, Sinop ve Hatay illerinde, kendilerini sivil polis olarak tanıtan kişiler bazı kişileri ibadetlere katılmamaları, Hristiyanlarla görüşmemeleri veya katıldıkları toplantılar, tanıtıcıları kişileri hakkında detaylı bilgi vermeleri için uyardı, taciz etti ve tehdit etti bildirilmiştir. Ancak bu illerde kişiler bir sonuç alamayacaklarını duyurarak suç duyurusunda bulunmamıştır.

Zorunlu Din Dersi

2010 yılında, zorunlu din dersi (DKAB) ve Hristiyan ailelerin çocuklarının dersten muaf olması talebiyle ilgili sorunlar hakkında Millî Eğitim Bakanlığıyla yapılan yazışmalar ve bu yazışmaların ardından Millî Eğitim Bakanlığı'nın konu ile ilgili tüm okulları bilgilendirmesi sayesinde, 2012 yılında muafiyet ile ilgili sorunların azaldığı gözlenmiştir.

- İzmir'de ikamet eden, Hristiyan inancına bağlı lise 1. sınıf öğrencisinin ve ailesinin okul müdürü ile yaptığı zorunlu DKAB dersinden muafiyet hakkındaki görüşmelerinde, okul

⁴ MEB İkinci Sınıf "Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük" ders kitabı, sayfa 205, Devlet Kitapları Yayınları. ISBN: 978-975-11-3073-0

⁵ Bu konu ile ilgili yazışmaları internet sitemizde yer alan Duyurular kısmında bulabilirsiniz. www.protestankiliseler.org

müdürü DKAB dersinin müfredatının de i mesinden dolayı muafiyet uygulanamayaca ını belirtmi tir. Ancak ailenin kanuni haklarını belirtmeleri ve Milli E itim Müdürlü ü ile yapılan görüşmeler ardından sorun çözülmü tür. Benzer durum Diyarbakır'da da ya anımı ve aynı yöntemle çözüme kavu turulmu tur.

- Diyarbakır'da, Hristiyan inancına ba lı lise 1. sınıf ö rencisine, okulda slam inancı içerikli üç seçmeli ders (Temel Dini Bilgiler, Kur'an ve Peygamberin Hayatı) dı ında seçmeli ders açılmadı ı için bunlardan birini seçmesi gerekti i, aksi taktirde gerekli ders sayısını doldurmadı ı için sınıfta kalaca ı bildirilmi tir. Di er ö renciler ba ka seçmeli ders seçmedi i için söz konusu dersler dı ında ba ka seçmeli ders açılmamı tir. Ailenin okul ile yapımı oldu u görüşmelerde, ö rencinin bu dersleri seçmek zorunda olmadı ı, bunların seçmeli ders oldu u, ancak ba ka seçilecek ders açılmadı ından ö renci bunlardan birini seçmezse otomatik olarak ders kredisi yetmezli inden sınıfta kalaca ı aileye de bildirilmi tir. Ailenin seçmeli dersi yakın bir okuldan alma iste i de kabul edilmemi tir. Bunun üzerine aile, İçe Milli E itim Müdürlü ü ile görüşmeler gerçekle tirmi , sonuç alamayınca I Milli E itim Müdürlü ü'ne konuyu ta ımı , yapılan görüşmeler neticesinde ö rencinin okulunu de i tirmesine karar verilmi tir. Ancak birinci dönem bitmek üzere olmasına ra men okul de i ikli i daha gerçekle memi tir. Ayrıca ö rencinin notlarının nasıl hesaplanaca ı, gidece i okula uyumu vs. konular belirsizli ini korumaktadır.

Okullarda 5-6 ve 9-10. sınıf Hristiyan ö rencilerin, kendi inançlarını ö renebilece i seçmeli ders çalı malarının ba laması ve dersin, müfredatın ve materyallerin hazırlanmasında cemaat temsilcilerinin görev alması önemli ve olumlu bir geli me olarak görülmektedir. Bu projenin en kısa zamanda uygulamaya geçilmesi beklenmektedir.

Din Görevlisi Yeti tirememe Sorunu

2012 yılında da, Türkiye'deki mevcut yasalar, Hristiyan din adamı yeti tirilmesine veya herhangi bir ekilde dini topluluk üyelerinin e itilmesi amacıyla dinsel e itim verecek okullar açılmasına olanak vermemektedir. Oysa din görevlisi yeti tirme hakkı, din ve inanç özgürlü ünün temel ta larından biridir. Protestan toplumu bu sorunu imdiklik usta çırak yöntemi, yurt içinde verilen seminerler ve yurt dı na ö renci gönderme gibi yöntemlerle çözmeye çalı maktadır.

Tüzel Ki ilik / Örgütlenme Hakkı

mar Kanunu'nun zorlu u, toplulukların ya adı ı hukuki problemler, tüzel bir kimlik edinme iste i ve 5253 Sayılı yeni Dernekler Kanunu'nda sınırlamaların kaldırılması gibi nedenler ile 2005 yılından itibaren kiliseler, tüzel ki ilik için dernekle me yönünde adımlar atmaya ba lamı tir. 2012 yılı itibariyle, Protestan toplumunun kurdu u 25 kilise derne i ve bunlara ba lı 7 temsilcilik bulunmaktadır. Dernekle me süreci devam etmektedir. Dernekler 'kilise' veya 'ibadet yeri' olarak kabul edilmemektedir. Ancak kilise kurmak için tüzel ki ili e sahip olma zorunlulu nunu oldu u, 2004 yılında dönemin Adalet Bakanı Cemil Çiçek tarafından belirtilmi tir⁶. Dini toplulukların tüzel ki ilik kazanma sorunu tam olarak çözüme kavu turulamamı tir ve mevcut yasal yol, toplulukların 'topluluk' olarak yasal bir kimli i olmasına fırsat vermemektedir. Buna ek olarak, mevcut 'dernekle me' yolu, pek çok küçük kilise için karma ık ve uygulaması zor görünmekte ve küçük topluluklar dernekle me yolu ile yasal bir kimlik edinme konusunda çaresizlik ya amaya devam etmektedirler. Protestanlar dı ındaki di er gayrimüslim grupların da tüzel ki ilik kazanmak için dernekle me e iliminde oldukları dikkat çekmektedir.

nancı Açıklama Zorunlulu u

2012 yılında da kimliklerdeki din hanesi varlığını sürdürmektedir. Kimliklerdeki din hanesi, kimlik sahiplerini inançlarını açıklamaya zorlanmakta ve ya aminorite her alanında ayrımcılıkla karşılaşma riskini artırmaktadır. Din hanesinin kaydedilmesinin seçmeli olması sorunu çözmemektedir. Örneğin, din derslerinden muafiyet hakkını kullanmak isteyenler bu hanesi boş bırakma olanağına sahip değildir, çünkü bu kimlik sahiplerinin çocuklarının din derslerinden muaf olması için Hristiyan olduklarını kanıtlamak zorundadırlar. Yeni oluşturulacak kimliklerde din hanesinin olmamasını beklemekte ve talep etmekteyiz.

Ayrımcılık

Hristiyanlara yönelik ayrımcılık, hem bireysel hem de topluluk düzeyinde yaygın bir şekilde devam etmektedir. Bireysel olarak eğitim hakkı kullanımı, iş yaşamında ve erkekler için askerlik görevinin yerine getirilmesi sırasında ayrımcılık yaşamalarına dair duyular vardır. Kimliklerde bulunan din hanesi, gündelik yaşamda ayrımcılık riskini artıran bir unsur olmaya devam etmektedir. Ayrımcılığın Protestan toplumu tarafından içselleştirilmesi, kanıtlamaya dair zorluklar, bu konuda mevzuat ve uygulamanın zayıf olması, ayrımcılık konusunda şikâyet ve davaların yokluğu açıklanmaktadır.

- 2012 yılında, İzmir'in bir ilçesinde yaşamayan ve kimliklerinin açıklanmasını istemeyen, aynı kurumda çalışan dört Hristiyan kamu görevlisi, kilise toplantılarına katıldıkları, başkalarıyla Hristiyanlarla görüşmeleri ve diğer kamu çalışanlarına "misyonerlik" yapma tehlikesi gerekçesiyle, idarecilerine emniyet ve istihbarat kurullarından gelen baskı neticesinde, görev yerlerinin değiştirildiğini belirtmişlerdir. Bu durum kendilerine idarecileri tarafından açıkça sözlü olarak ifade edilmiştir. Konu ile ilgili hukuki süreç, kimlik sahiplerinin sonuç alabileceklerini düşünmemeleri ve istememeleri nedeniyle başlatılmamıştır.
- 2012 yılında, Türkiye'deki birçok yabancı uyruklu Protestan toplumu üyesi birey ve aile, oturma iznini yenilememe veya sınır dışı etme yöntemiyle ülkeden çıkmaya zorlanmıştır. Bu kimlik sahipleri yıllardır ülkemizde yaşamakta ve çocuklarının burada evleri ve yatırımları bulunmaktadır. Birçok çocuğunun eğitim hayatlarına devam ederken bu uygulamalara maruz kalmıştır. Bu durumdaki bazı ailelerin vatandaşlık başvurularının reddedilmesi ve sebep gösterilmeksizin oturma izinlerinin yenilenmemesi düşünüldüğünde, bu uygulamaya sadece inançlarından dolayı maruz kaldıkları sonucu ortaya çıkmaktadır.
- İnançlarını değiştiren birçok kimlik sahibi, aslında Hristiyan oldukları halde, kamu hizmetlerine erişim, eğitim hayatı ve gündelik hayatta ayrımcılığa uğrayacakları endişesiyle, kimliklerindeki kayıtlarını "slam" olarak bırakmaya zorlanmış hissetmektedir.

Medya

Ulusal medyada Hristiyanlara yönelik karalayıcı ve yanlış bilgiler içeren, objektiflikten uzak yayınların 2011 yılına oranla 2012 yılında *azalmaya* başlaması olumlu bir gelişmedir. Ancak 2012 yılında az da olsa ulusal medyada bazı terör örgütleri ile Hristiyanlığı ve/veya sembollerini bir araya getirip Hristiyanlığı veya Hristiyan olmayı topluma olumsuz bir unsur olarak gösterilmesi, toplumumuz açısından endişeyle izlenmekte, bu yayınların Hristiyanlara karşı tehlikeli sonuçlara yol açma potansiyeli bulunmaktadır.

Yerel ve internet haberlerinde Hristiyanlık karşıtı yayınların devam ettiği gözlemlenmiştir.

Malatya Davası

2007 yılında Malatya'da üç Hristiyanın acımasızca katledilmesinin üzerinden neredeyse 6 yıl, davanın başlamasının üzerinden 5 yıl geçmiştir. 2012 yılında mahkemeye sunulan yeni iddianame ve süren dava, olayı azmettirmekle suçlanan kişiler, gayrimüslimlere karşı nefret ortamının nasıl oluşturulduğunu, bu süreçte kamu görevlilerinin, medyanın ve sivil toplumun rolünün ortaya çıkarılması açısından detaylı bilgiler vermektedir. Süren davanın maddi gerçeği ortaya çıkararak kısa sürede sonuçlanmasını, gerek aileler, gerekse Protestan toplumu beklemektedir.

Diyalog

Protestan toplumunu temsilen Protestan Kiliseler Derneği'nin TBMM Anayasa Uzlaşma Komisyonu'na davet edilmesi ve görüşlerini yazılı ve sözlü olarak aktarma fırsatı bulması, önemli ve olumlu bir gelişme olarak görülmektedir.

Yine, 2012 yılında yurt genelinde ve bazıları açık havada kamuya açık olarak yapılan Doğu Bayramı (Noel) kutlamalarında izin konusunda bir problem yaşanmaması önemli ve olumlu bir gelişmedir.

Tavsiyeler

Yeni Anayasa ve Yasamaya Yönelik Tavsiyeler

- Yeni Anayasa yapım süreci, toplumun tüm kesimlerinin katılımıyla ve Türkiye'yi insan haklarına saygılı, hukukun üstünlüğüne ve demokrasinin tüm kurumlarını ve süreçlerini güvence altına alan bir şekilde gecikmeden tamamlanmalıdır. Anayasa'da din veya inanç özgürlüğü, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 9. madde hükmünün aynen alınmasıyla güvence altına alınmalıdır. Devletin tüm dinler karşısında eşit bir mesafe gözetmesini ve tarafsızlık ilkesine saygı duyacağını ifade edilmesi, din ve inanç özgürlüğünün korunmasını ilerletecek bir adım olacaktır.
- Hükümet veya kamu kurumlarının Protestan toplumunu ilgilendiren konulardaki çalışmaları toplumumuz ile diyalog halinde olması, önyargıların atılmasına ve sorunların çözülmesine katkı sunacaktır.

Çocuk İleri Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı'na Yönelik Tavsiyeler

- 2012 yılında da Hristiyanlara karşı hoşgörüsüzlük ve nefret suçlarının devam etmesi üzücüdür. Nefret suçlarının (hangi topluluklara yönelik olduğu da dahil olacak şekilde) Adalet Bakanlığı'nca etkin bir şekilde kaydedilmesi ve her şeyden önce bu suçların önlenmesine zemin hazırlayan nedenlerin ortadan kaldırılması gerekmektedir.
- Nefret Suçları Yasası çıkartılmalı, etkin soruşturma yapılmalı ve nefret suçlarında cezasızlık yaygın hale gelmemelidir.
- Ayrımcılığa karşı geniş kapsamlı ve etkili bir yasa çıkarılmalıdır.
- Türkiye'de tarihsel olarak kilise binaları bulunmayan Protestan toplumu için ibadet yeri kurma sorunu, yıllardır devam eden ve bir türlü çözüme kavuşturulamamış, dini dışı davranma hakkının temel bir unsuru olarak, güncellenmesi gerekmektedir. Bu konuda acil olarak merkezi ve yerel yetkililerin gereken adımları atmaları gerekmektedir. Hristiyanların da mescid

benzeri küçük ibadet yeri kurulabilmesinin önü açılmalıdır. Belediyeler, Kültür Bakanlığı ve diğer resmi kuruluşlar, ellerinde bulunan, amacından başka kullanılmayan kilise binalarını en azından pazar günleri ve/veya dini bayramlarda kilise cemaatlerinin kullanımına açmalıdır.

- Her zaman ayrımcılık riski oluşturan, kimlik kartlarındaki ve kayıtlardaki din hanesi kaldırılmalıdır.
- Güvenlik Kuvvetleri, inanç yayma hakkı ve Müslüman olmayan vatandaşların hakları konusunda bilgilendirilmeli, temel hak ve özgürlüklerin “misyonerlik yapıyor” gerekçesiyle kamu görevlileri veya baskıcı idareler tarafından gasp edilmesine izin verilmemelidir.
- Yabancı uyruklu kilise üyelerine yönelik, “misyonerlik yapıyor” gerekçesiyle, vize yenilememe ve sınır dışı etme uygulamalarına son verilmelidir.
- İnsan Hakları Etkinlikleri Çerçevesinde, ilgili kamu görevlilerine din ve vicdan özgürlüğü hakkının içeriği konusunda eğitim verilmelidir.

Milli Eğitim Bakanlığı'na Yönelik Tavsiyeler

- Okul kitaplarında, özellikle “misyonerlik” baskıları altında yer alan ayrımcı ifadelerle dolu, Hristiyanlara karşı nefret ve önyargı oluşturan bütün veri ve açıklamalar kaldırılmalı, bir arada yaşamaya ve inançlara saygıya dayalı kültürün gelişmesi konusunda temenninin ötesinde adımlar atılmalı ve uygulama denetlenmelidir.
- Milli Eğitimin Bakanlığının, Hristiyan ailelerin ve çocukların maruz kaldıkları ve maruz kalma riskleri bulunan sosyal baskıyı ve damgalanmayı göz önünde bulundurarak, şikâyet edilmesini beklemeden, okullarda ve sınıflarda gayrimüslim öğrencilerin haklarını gözetmesi ve okulları muafiyet konusunda düzenli olarak bilgilendirmesi beklenmektedir.
- Seçmeli derslerle ilgili düzenlemeler yapılırken, okullardaki gayrimüslim öğrenciler de dikkate alınarak, sağlam dini içerikli olmayan seçmeli derslere mutlaka yer verilmelidir.
- Toplum içinde farklı dinlere mensup kişilere karşı anlayış ve bu kişilerin de Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak eğitim haklarına sahip olduğu fikri ve bir arada yaşamaya ama kültürü, baskıcı Milli Eğitim Bakanlığı aracılığıyla olmak üzere, merkezi ve yerel yönetimlerce aktif olarak gündeme getirilmeli ve teşvik edilmelidir.

Yazılı ve Görsel Medyaya Yönelik Tavsiyeler

- İfade özgürlüğü sınırları içerisinde, medyada yer alan hoşgörüsüzlüğe ve ayrımcılığa neden olabilecek yazılı ve görsel yayınlar hakkında, hızlı ve etkin bir şekilde denetim mekanizması kurulması ve medyanın kendi içinde bir ‘etik yayıncılık kodu’ oluşturulması gerekmektedir.

Saygılarımızla,

Protestan Kiliseler Derneği
Hukuk ve İnanç Özgürlüğü İzleme Kurulu